

Creative Industrieën in het Caribisch Gebied Strijden Tegen Klimaatverandering

door Aleigha General, Priscilla Misiekaba-Kia & Duane Moody

Wanneer we aan het Caribisch gebied denken, komen muziek en kunst meteen in ons op. Of het nu de muziek van Bob Marley is, de Soca, of gewoon de kunst die de regio verbindt. In de levendige landschappen van het Caribisch gebied heeft de klimaatcrisis, vaak geassocieerd met milieuproblemen, zijn uitdrukking gevonden in het werk van kunstenaars in de hele regio. Van de Kaaimaneilanden tot Suriname en Belize gebruiken kunstenaars hun ambacht om licht te werpen op de diepgaande gevolgen van klimaatverandering voor hun gemeenschappen en de creatieve industrieën waarin ze zich bevinden.

De klimaatcrisis is het soort probleem dat alle aspecten van iemands leven doordringt: hun toegang tot gezond, betaalbaar voedsel en de mentale effecten van constante natuurrampen, om er maar een paar te noemen. Een aspect van het leven dat gemakkelijk over het hoofd wordt gezien wanneer we het hebben over de klimaatcrisis, is de invloed ervan op kunst en muziek. Al eeuwenlang gebruiken mensen kunst en muziek om uitdrukking te geven aan wat theologische of wetenschappelijke vergelijkingen niet kunnen. Dit is het duidelijkst te zien wanneer wereldwijde crises of sociale verschuivingen plaatsvinden. De golven van het feminisme brachten nieuwe muziek voort rond de strijd van vrouwen tegen het patriërchaat. Oorlogsstrips werden een populaire vorm van expressie (en vaak kritiek) tijdens een periode waarin de wereld in een tijdperk van onrust leek te verkeren. Met deze historische voorbeelden in gedachten kan worden betoogd dat de klimaatcrisis een vergelijkbaar effect zou hebben op kunstenaars in het Caribisch gebied.

Op de Kaaimaneilanden komt dit antwoord in de vorm van fysieke kunstwerken gemaakt van gerecyclede items. Lokale kunstenaar en voormalig middelbare school kunstdocent Kerwin Ebanks is een van de meest opvallende kunstenaars die gerecyclede materialen gebruikt die hij vindt op de stranden van de Kaaimaneilanden. Volgens een nieuwsartikel uit 2020 van de Cayman Compass kunnen de stukjes afval die aanspoelen worden herleid tot overal in de regio, afhankelijk van de stromingen van de Kaaimaneilanden. Een ware belichaming van 'de rommel van de een is de schat van de ander', neemt Ebanks wat voor materialen hij ook vindt en verandert ze in verwerkte vierkanten die hij kan gebruiken in sculpturen of mozaïeken. In zijn zoektocht om betekenis te geven aan items die anders naar de vuilnisbelt van de Kaaimaneilanden zouden worden gestuurd (ironisch genoeg door de lokale bevolking 'Mt Trashmore' genoemd), onderzoekt Ebanks hoe hij nieuw leven kan inblazen in wat ooit werd verworpen en tegelijkertijd de problemen van het gebruik van wegwerpplastic aanpakt.

Een andere kunstenaar uit de Kaaimaneilanden die gerecyclede materialen gebruikt om een boodschap over te brengen, is Marc Laurenson. Laurenson gaat door het leven als Stoak'd in de kunstwereld en creëert tentoonstellingen die draaien om de cultuur van de Kaaimaneilanden en de dynamiek ervan. Net als Ebanks gebruikt Stoak'd weggegooid plastic items om gesprekken te voeren over wegwerpplastic en de schade die het toebrengt aan de Kaaimaanse gemeenschappen. Een van zijn meer populaire tentoonstellingen heet "Consumed" en was te zien in het National Gallery of the Cayman Islands. Het is toepasselijk genoemd en richt zich op het probleem van overconsumptie. Hij onderzoekt hoe de onachtzaamheid van de dagelijkse consumptie van mensen in de loop van de tijd bijdraagt aan vervuiling en de klimaatcrisis, zelfs als we de gevolgen niet onmiddellijk zien.

Een ding dat duidelijk is over de kunst die wordt geproduceerd op de Kaaimaneilanden, is dat het een verhaal vertelt. Het trekt de aandacht en vraagt degenen die ermee in aanraking komen om naar zichzelf

en de levens die ze leiden te kijken. Zowel Ebanks als Stoak'd namen het op zich om de Kaaimaanse gemeenschap te laten zien hoe belangrijk het is voor ons om ons gedrag rond afvalbeheer en plasticgebruik te hervormen. Zelfs als we de gevolgen van ons afval niet zien, belandt het waarschijnlijk op de kusten van iemand anders, waarmee het idee wordt versterkt dat een gezamenlijke inspanning nodig is om de effecten van klimaatverandering te verminderen. De klimaatcrisis heeft nieuwe stemmen aan het licht gebracht, net zoals warmere stromingen algenbloei veroorzaken over het hele Caribisch gebied. De kunst die door deze stemmen wordt geproduceerd, is een cruciaal onderdeel van sociale ontwikkeling en vertelt mensen in heel het Caribisch gebied hoe dringend verandering nodig is en wat er zal gebeuren als die uitblijft.

Suriname

Net als op de Kaaimaneilanden zijn er in Suriname verschillende kunstenaars en projecten die gerecyclede items gebruiken in kunstwerken. In Suriname is er echter een neiging om dingen mooi te maken in plaats van ze te uiten met sterke emoties. Dit is de mening van Fabian de Randamie over hoe kunstenaars omgaan met klimaatverandering in hun werk. De Randamie, een bekende beeldende kunstenaar en straatkunstenaar in Suriname met meer dan 20 jaar ervaring, gelooft dat kunstenaars een aanzienlijke bijdrage kunnen leveren aan het vergroten van het bewustzijn over klimaatverandering door verschillende vormen van kunst en emoties. Hij is van mening dat Surinaamse kunstenaars vaak worstelen met de manier waarop ze iets willen overbrengen: gedurfd of mooi, en dat de keuze meestal voor het laatste is, ook al kan de harde realiteit mensen meer bewust maken van het probleem en hoe ermee om te gaan. "We kleden het mooi aan, maar schoonheid vertelt niet altijd het verhaal," zegt De Randamie. Volgens hem heeft dit te maken met de maatschappij waarin we leven, waar mensen snel kritiek leveren op wat ze niet begrijpen. Hij benadrukt dat kunstenaars veel factoren moeten overwegen voordat ze iets naar buiten brengen, inclusief de overheid en de maatschappij, terwijl kunstenaars in het buitenland de ruimte hebben om hun mening te uiten en hun werken te tonen.

De Randamie zelf heeft geen recente werken over klimaatverandering. "Dit heeft ook te maken met de maatschappij en de overheid. In het buitenland hebben ze soms jaarlijkse projecten over dit onderwerp. In Suriname moet je je eigen motivatie vinden," zegt De Randamie. Hij legt verder uit dat mensen in het buitenland weten wat klimaatverandering is en kunstenaars kunnen een aanzienlijke bijdrage leveren aan het bewustzijn via hun werken. "In Suriname is dat niet het geval, dus je beslist zelf waar je een werk over maakt of als iemand je vraagt. Er is slechts een kleine groep kunstenaars die zich bezighoudt met klimaatverandering, maar in Suriname zijn de werken niet zo zichtbaar als in het buitenland," verklaart De Randamie. Volgens de kunstenaar beïnvloedt klimaatverandering zijn werk niet. "Ik denk ook niet dat dit het geval is voor andere kunstenaars. We zijn creatief en werken met wat beschikbaar is. We laten ons niet stoppen," zegt De Randamie. Hij erkent dat afhankelijk van de kunstvorm en het object dat moet worden gecreëerd, klimaatverandering een rol kan spelen. "Ik ben een beeldend kunstenaar en straatkunstenaar. Wat je wel hebt, is als het heel hard gaat regenen, moet je er rekening mee houden dat alles onder water komt te staan, en dan kun je niet echt werken, vooral als je buiten werkt. Je moet daar rekening mee houden," legt De Randamie uit.

Wat betreft de uitdagingen voor kunstenaars in Suriname om klimaatverandering in hun werken te bespreken, zegt De Randamie dat het een uitdaging is om een werk te maken over klimaatverandering vanwege het thema. "De kunstenaar moet in zijn eigen wereld laten zien hoe hij het ziet, maar dan roep je vragen op. Het wordt spannend omdat je het op een bepaalde manier ziet, maar als het klaar is,

komen de vragen. Soms denk je achteraf dat het anders had gekund, maar soms wordt het ook verkeerd begrepen. In Suriname maken we vaak dingen die mooi zijn en niet altijd vragen oproepen," legt hij uit. De Randamie merkt op dat er vroeger veel kunstprojecten waren waar kunstenaars ook hun gedachten over klimaatverandering konden laten zien. Nu wordt er volgens hem weinig gedaan op het gebied van kunst en cultuur. Hij gelooft dat de overheid de verantwoordelijkheid op zich moet nemen om bewustwording in de samenleving te brengen via verschillende vormen van kunst. "Als je erover praat, vergeten mensen het, maar als ze een kunstwerk zien, worden ze constant herinnerd aan het onderwerp en hoe ermee om te gaan," zegt De Randamie.

Belize

Intussen is er in Belize veel aandacht besteed aan de oranje economie. Het verwijst specifiek naar creatieven - degenen die betrokken zijn bij cultuur, de expressieve kunsten, ambachtslieden en meer - die een authentieke ervaring bieden aan binnenlandse en internationale reizigers. Gekoppeld aan de toerismesector vormt het meer dan veertig procent van het bruto binnenlands product (bbp) van het land. En hoewel klimaatverandering traditioneel wordt gekoppeld aan het milieu, erosie en stormen, is het in feite ook een economisch probleem - een dat de creatieve sector beïnvloedt. Tienduizenden Belizeanen zijn afhankelijk van de oranje economie voor hun overleving en de onvoorspelbaarheid van het weer als gevolg van klimaatverandering heeft aanzienlijke gevolgen voor de amusementssector van de creatieve industrie. Volgens Kim Vasquez, de directeur van het Institute of Creative Arts in Belize, "wordt deze sector het meest beïnvloed door klimaatverandering, omdat entertainment veel planning met zich meebrengt, dingen van tevoren regelen. En als we onvoorspelbaar weer hebben, brengt dat hoge economische kosten met zich mee." Er zijn toegenomen overstromingen en de gevolgen zijn zodanig dat uitstel niet haalbaar is. Zaken als schade aan hun studio en instrumenten, vooral omdat de meeste van deze muzikanten hun werkplekken thuis opzetten, maken het moeilijker om te herstellen. Er is ook het probleem van de infrastructuur in de creatieve industrie. In Belize zijn er maar een beperkt aantal plaatsen voor indoor entertainmentactiviteiten en die paar locaties worden vaak beschadigd door stormen. Dus is er behoefte aan meer veerkrachtige infrastructuur, wat zich vertaalt in financiële investeringen waar Belize niet over beschikt. En dus worden de financiën in plaats van te investeren in capaciteitsontwikkeling en apparatuur, gericht op de reparatie van bestaande infrastructuur. In sommige gevallen blijven de podia blootgesteld aan de elementen.

Ook de culinaire kunstensector, die valt onder de creatieve industrie, lijdt verliezen als gevolg van klimaatverandering. Er is sprake van inkomstenderving omdat kleine fastfoodverkopers hun winkels niet kunnen bereiken en inkomsten verliezen wanneer overstromingen hen beletten hun winkels te bereiken of hun vriezers en producten beschadigen. De impact van klimaatverandering op archeologische faciliteiten is ook merkbaar: niet alleen worden paden beschadigd en blijft er puin achter, maar ook ambachtslieden die op deze locaties werken, kunnen hun handgemaakte producten niet verkopen omdat de voedselverkopers geen gasten hebben om te bedienen. In feite komen alle op ervaring gebaseerde activiteiten, zoals grotentochten en jungletochten, abrupt tot stilstand.

Dit is slechts het topje van de ijsberg, aangezien er ook sprake is van de verplaatsing van culturen en culturele activiteiten in kustgemeenschappen die zijn getroffen door erosie als gevolg van de stijgende zeespiegel. Klimaatverandering heeft een golvend effect voor duizenden mensen in de creatieve industrie.

Dit verhaal is gepubliceerd met de steun van Climate Tracker via de Caribbean Climate Justice Fellowship in samenwerking met de Open Society Foundation.